

ROSLAGENS *norra*

En tidning från
Svenska kyrkan

NR 4 2025

Kärlek, kamp och hopp –
en mamma rymmer allt

Jesu mor Maria,
vilken morsa!

Relationen till mamma

ALLA MÄNNISKOR

HAR en relation till en mamma. Alla har eller har haft en mamma, någon är eller vill bli en mamma. Kanske har man en bra relation till sin mamma eller så är relationen av det svårare slaget. Jag tänker på Jesus mor Maria som allas mamma.

I alla tider har människor vänt sig till Maria med sina böner. På medeltiden hade nästan alla kyrkor både ett altare som var vigd till Maria och en träskulptur av Maria med Jesusbarnet. Maria har haft stor betydelse för många under lång tid, men hur var Maria som mamma? Det vi vet är att hon var en ung flicka från landsbygden, och att hon troligen hörde till de fattigare i landet. Hon saknade en god position i samhället och levde i ett ockuperat land. Ändå tackade hon ja till att föda Guds son, Jesus. I Bibeln kan vi läsa om Marias oro när hon inte hittar

Jesus när han i 12-års-åldern kommer bort. Det står också att hon aldrig överger Jesus, inte ens i det svåraste. Jag känner igen mig i hennes oro och i hennes envishet att aldrig överge sitt barn, vad som än händer.

I tidningen kan du läsa artikeln Heliga och härliga morsor, där fyra olika mammor berättar om sina erfarenheter. De säger att den perfekta mamman inte finns – så befriande att höra! Kanske behöver vi säga det till alla mammor och pappor: Du räcker till! Du behöver inte vara perfekt. Det räcker att du är närvarande med ditt barn.

Maria talar till oss än idag. På baksidan kan du läsa om hur Maria är varje mamma som kämpar.

Hon kan finnas i våra böner och hon kan vara vår förebild. Hon var en helig, härlig mamma som fick en stor uppgift, trots ungdom och fattigdom. Vi har alla något att kämpa med som mammor, så du är inte ensam! Nu inväntar vi julens mysterium: Jesus, Guds son föds till världen av en mamma, Maria. Kom till kyrkan och sjung och hämta ny kraft – ni mammor och alla andra!

Tidningen ges ut av **Svenska kyrkan, Roslagens norra pastorat**

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/roslagensnorrapastorat.se

Växel: 0173-428 00, roslagens.norra.pastorat@svenskakyrkan.se

Kyrkoherde: Sara J Grip: 070-280 33 41, sara.jacobssongrip@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare: Sara J Grip. **Redaktion:** Sara J Grip, Maud N Persson, Ulrika Ahlinder, Kristin Elf, Malin Aghed och Ingrid Eliasson.

Omslagsfoto: Bildbyrå **Produktion:** Kyrkbyrå. **Tryck:** Åtta45, 2025

Svenska kyrkan
ROSLAGENS NORRA PASTORAT

FRIVILLIGT BARNFRI?

En av fyra är antingen osäkra eller vill inte ha barn alls – en kraftig ökning jämfört med 2014, då bara en av tio kände likadant. KÄLLA: Uppsala universitet 2025

GRAVIDITETERNAS GRAVIDITET!

Elefantmammorna bär sina ungar i imponerande 22 månader – att jämföra med hamsterns 16 dagar.

GUD KUNDE INTE
VARA ÖVERALLT

därför skapade han
mammor.

Judiskt ordspråk

BIBELNS MÖDRAR

Rut, Noomi, Elisabeth och Maria – lär känna några av mödrarna i Bibeln genom en annorlunda radiogudstjänst från Göteborgs Domkyrka. Om styrka, sorg och livskraft. Lyssna på sr.se

RÖDA NEJLIKAN.

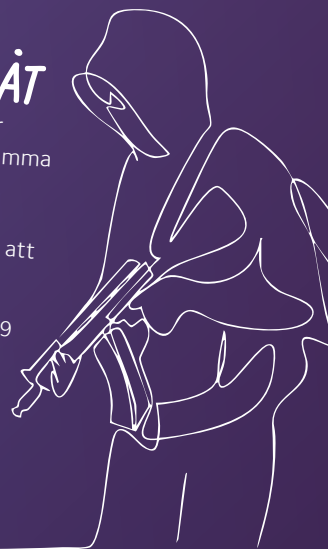
Japan får mammor en röd nejlika på mors dag, en symbol för beundran.

MAMMA FÖRLÅT

Alla ser mig som ett monster
Du den enda som förstår, mamma
Mamma förlåt, mamma
Mamma förlåt
Det har aldrig varit meningen att
såra dig så hårt, mamma

Sebastian Stakset & Einär, 2019

MISSION IMPOSSIBLE?

Den sjufaldigt Oscarsvinnande filmen *Everything Everywhere All at Once* handlar om Evelyns kamp att inte förlora kontakten med sin dotter samtidigt som hon ska driva familjeföretag, värna kulturella traditioner och ta hand om en äldre far.

SJÄLVUPPOFFRANDE MAMMOR

Den åttaarmade jättebläckfisken går all in – när honan har lagt sina ägg lägger hon all sin energi på att tillföra färskt vatten och dör sedan av svält. Exempler på "all-in-morsor" i djurriket som offrar egna behov och önsningar för sina barn är många. Känns det igen?

*Angela Carrasco med dottern Sofia, en av fyra kvinnor
i Roslagen som här delar med sig av sina mamma-liv.
Fotograf: Diana Baker*

Heliga och härliga morsor

I julevangeliet möter vi Jesus mamma Maria. Men hur är det att vara mamma idag? Möt fyra kvinnor med olika erfarenheter som sträcker sig över länder, generationer och livsvillkor.

ANGELA: Från Mexico till Östhammar – trebarns-mamman Angela har hittat hem nära naturen.

– **FOLK HÄR HAR** varit väldigt vänliga. Det har gjort det lätt att integrera sig. Östhammar är en underbar miljö för barn och ett fint samhälle att vara en del av.

Angela Carrasco har hittat hem. Efter ett liv med många flyttar, från Mexico till Tyskland, vidare till Skottland och därefter Sverige, har hon och hennes familj landat.

Efter 13 år i Edinburgh längtade hon och maken Carl efter ett lugnare tempo och ett vardagsliv där familjen fick ta större plats. När de flyttade till Sverige blev deras hem en mötesplats för språk och kulturer – spanska, svenska och engelska samsas kring köksbordet. Familjen firar både midsommar, mexikansk Día de los Muertos och brittisk jul. Angela saknar erfarenhet av att vara förälder i Mexico, men märker skillnader mellan livet som mamma i Skottland och Sverige.

– Barnen här har mer frihet och större tillgång till naturen. Det känns som ett mer samlat samhälle, där människor hjälper varandra. Samtidigt är digitaliseringen en stor utmaning i föräldraskapet. Man måste lära sig skydda barnen online och skapa balans.

Angela tycker att det bästa med att vara mamma är glädjen i den djupa kärleken, att se barnen växa och bli sina egna individer.

– Det starka band man bygger över tid är fantastiskt. Men jag tror att det är viktigt att ha realistiska förväntningar. Oroa dig inte för att vara perfekt, den perfekta mamman finns inte. Du känner dina barn bäst – lita på det.

VERONICA: Fembarns-mamman Veronicas väg till en stor familj har varit smärtsam, men kraften finns i barnen.

NÄR VERONICA VON BAHR och sambon Björn fick sitt första barn 2013 var glädjen stor. Men vägen till fler barn blev lång och smärtsam. När graviditeten uteblev sökte de vård och två IVF-behandlingar genomfördes utan resultat.

– Det var tufft. Alla hormoner, sprutor och ingrepp ... och ändå misslyckades det två gånger. Sedan hittade de en polyp i livmodern, och efter operationen fick jag sepsis. Jag var jättedålig.

En månad senare hände det ofattbara – graviditetstestet visade positivt. 2020 föddes parets andra barn, och därefter kom barnen tätt: 2021, 2023 och 2025.

– Den största utmaningen som förälder är nog känslan av att inte räcka till. Samtidigt är det som en cirkel: barnen är de som tröttar ut mig, men de är också de som ger mig kraften att fortsätta. När alla är sams, skrattar eller leker tillsammans – då stannar jag upp och känner en enorm tacksamhet.

Veronica har lärt sig att skapa återhämtning genom att sänka tempot.

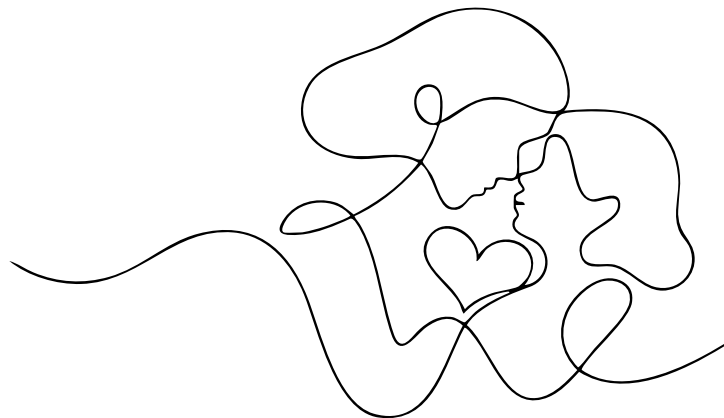
Att ge råd till andra är svårt, men ett råd till mig själv passar nog fler. Jag vill påminna om vikten av att låta saker ta tid, våga sakta ner och vara närvarande.

För Veronica är mödraskap inte något man väntar på som ska infinna sig av sig självt, utan något man skapar i stunden, i vardagen, tillsammans.

– Små pauser gör underverk. Perfekta dagar finns inte – men magin i det lilla finns överallt.

LINN: Fri efter tio år i en våldsam relation – barnen gav mod att lämna. Idag önskar hon att hennes historia ska få hjälpa andra.

DET HAR GÅTT SEX ÅR sedan Linn Carsbo lämnade pappan till sina barn. Tio år av kontroll, hot och grov kvinnofridskränkning hade tagit nästan allt ifrån henne – självkänsla, trygghet, hälsa. En månad innan hennes yngsta son föddes lyckades hon till slut.

– Folk tror att det är lätt att gå. En del säger "hur kan man vara så korkad och skaffa barn med en sån?" Men jag försökte gå redan innan första barnet kom.

Tack vare barnen hon fick motivation och mod för att lämna. Det tog sedan över ett år innan hon kunde göra något så enkelt som att se på TV i soffan.

– Jag fick inte titta på TV eller lyssna på musik. Allt var satanistiskt, sa han. Jag levde i ständig skräck.

Genom det svåra har barnen varit Linns glädje och räddning.

– Det bästa med att vara mamma är helt enkelt att vi finns, alla tre. Jag hade inte levt idag om det inte var för mina pojkar.

Linn har ingen familj i närheten som kunnat avlasta, men fina vänner som ställt upp när livet varit för tungt. Vid båda förlossningarna kom arbetskamrater och vänner och stod vid hennes sida. Linn är troende och upplever att tron har burit henne genom mörkret. En kväll för nio år sedan gick hon ut och bad.

– Jag grät och bad till Gud om att få ett barn innan jag blev för gammal. Det var också för att jag ändå inte kom ur den destruktiva relationen. Jag hade läst om Hanna i Gamla Testamentet och gjorde som hon. Några veckor senare blev jag gravid.

Hanna lovade Gud att om hon fick ett barn skulle han få namnet Samuel, som betyder "för att jag har bett Gud om honom". När Linn fick en pojke fanns ingen tvekan om namn.

I dag går Linn i traumabehandling, men processen är långsam.

– Det är svårt att prata om detaljer och hjärnan vill inte minnas. Jag behöver fortsatt få stöd och

hjälp, men tycker inte att jag ska behöva familjehemsplacera mina barn för att återhämta mig snabbare.

Trots allt som hänt har Linns tro på Gud aldrig vacklat. Tron har många gånger räddat henne, både psykiskt och ekonomiskt, säger hon.

– Det är inte Gud som är skyldig till att jag hamnat här. Människor skadar människor. Jag ber Gud om att kunna vara en bra mamma och han ger mig styrka att vara det.

När Linn i sociala medier sökte en kontaktfamilj för avlastning fick hon oväntad respons. En kvinna hade genom Linns ord förstått att hon själv levde i en destruktiv relation.

– Då kände jag att vi måste prata öppet. Det finns så många fler än jag. Det kan vara särskilt svårt i kyrkan, om man tror att man inte får skilja sig.

Jag är säker på att Jesus vill att vi ska må bra, och för att orka ta sig ur en dålig relation behöver man ofta hjälp.

Linn skulle önska att det fanns en stödgrupp för kvinnor i hennes situation.

– Det finns grupper i Uppsala men inte här i Östhammar. Har man småbarn, mår dåligt och kanske har ont om pengar orkar man inte åka iväg. Jag skulle vilja skapa något här, där vi finns.

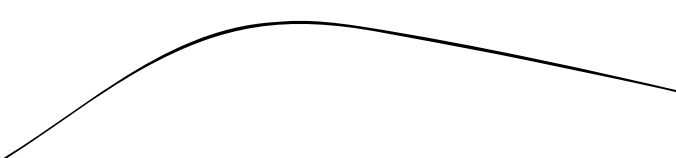
Linn hoppas att hennes erfarenheter kan hjälpa andra.

– Jag hade inte överlevt om jag stannat. Ingen annan ska behöva gå igenom det ensam.

” Jag ber Gud om att vara en bra mamma och han ger mig styrka att vara det.

VÅLD I NÄRA RELATION

- Cirka 23 000 kvinnor per år polisanmäler misshandel i nära relation i Sverige (BRÅ). Majoriteten av fallen polisanmäls dock aldrig.
- Psykiskt våld – kontroll, isolering, hot och nedbrytande beteenden – är vanligt och svårupptäckt.
- Hjälp finns via Socialtjänsten, kvinnojourer och vården, till exempel Kvinnofridslinjen 020-50 50 50 – dygnet runt, anonymt

SOLWEIG: Mamma, farmor, mormor och mormors mor – det är fortfarande viktigare att lyssna än att prata.

I ETT HUS I KULLA, omgivet av skogen, bor Solweig Eriksson, 86. Dörren till hennes kök har i decennier öppnats för barn i alla åldrar: egna, sommarbarn, dagbarn, barnbarn och barnbarnsbarn. Hon har sett moderskapet förändras genom sex decennier – från tiden utan tv och telefoner, till dagens värld där livet ofta styrs av skärmar och stress. Men en sak tror hon fortfarande är nyckeln till allt:

– Lyssna. Sätt dig ner och lyssna.

Barn berättar, bara man ger dem tid.

Solweig ler när hon pratar om de många barn som passerat genom hennes liv. I huset har ljudet av skratt, gråt, spring i trappor och kvällsfika varit vardag i mer än ett halvt sekel.

– Jag älskar ungar. Det har jag alltid gjort. Jag behandlade alla barn som mina egna. Det fanns ingen skillnad.

Hemmet, som hon och maken Sture byggde upp tillsammans under deras 64 år som gifta, blev en trygg plats där ingen behövde vara ensam.

– Jag ville att mina barn skulle ha kompisar. Och att andra barn skulle få känna lugn och ro.

Paret fick sex barn, födda mellan 1962 och 1979. De tog också emot ett tjugotal sommarbarn och många dagbarn. Några stannade kort, andra länge.

– En pojke bodde hos oss ett helt år. Han behövde lugnet här på landet. Jag hoppas att han kände trygghet medan han var här.

Många av de barn hon tagit hand om har återvänt i vuxen ålder.

– Det kom tre gamla dagbarn hit häromdagen. De hade träffats i Stockholm och bestämt sig för att åka hit. Det var jätteroligt.

När Solweigs äldsta dotter föddes fanns ingen tv i hemmet. Livet gick långsammare och de gjorde allt själva: sydde, bakade, odlade och brukade jorden.

– Man pratade mer och det fanns tid till det som behövde göras. Det var lugnare, och jag tyckte om det.

Då handlade moderskap om närvaro, praktiskt arbete och gemenskap. När första tv:n kom, och senare när skärmar och internet tog över, förändrades vardagen, menar Solweig.

” Man fort-
sätter vara
mamma, hela livet,
även om åren går.

– Nu går allt så fort, barnen sitter med sina telefoner och pratar inte med varandra. Och föräldrar har sällan tid. Men när mina barn kommer hit lägger de undan telefonerna, för då gäller mina regler. Det brukar gå bra. Får jag ge ett råd till dagens föräldrar är det att lyssna på barnen. Stressa inte. Sitt ner. Fråga inte ut dem – bara var där. Då berättar de till slut.

Långt innan barnen började komma, när Solweig var 18 år och arbetade i en affär i Norrskedika, kom en spåkvinna till byn. Kvinnan tog Solweigs hand och sade att hon skulle få sex barn.

– Jag trodde väl inte på det egentligen, mer än lite grand. Och så blev det ju så ändå. Sture var med vid tillfället, och vi har skrattat åt detta många gånger.

Förra året dog Solweigs man Sture, 89 år gammal, efter en lång tids sjukdom. Hon saknar honom ofta, och trodde först att ensamheten skulle bli tung – men nu har ett av barnbarnen flyttat in.

– Det är så skönt. Bara att veta att om jag ropar så kommer de. Att höra dem finnas här gör att huset fortfarande lever.

Varje gång barn, barnbarn eller barnbarnsbarnen är på besök och de minsta kastar sig i hennes famn är Solweig tacksam.

– Barnen är liv. Det är det finaste som finns. Kärleken tar aldrig slut. Man fortsätter vara mamma, hela livet, även om åren går.

TEXTER: MALIN AGHED
BILDER: PRIVAT

När blev jag min mamma?

DET BÖRJAR I DET LILLA. Ett tonfall i rösten när jag säger till barnen att stänga dörren. En suck när skor ligger huller om buller i hallen. Ett sätt att vika tvätten, eller hur jag alltid ser till att det finns extra vantar i hallen – "för man vet ju aldrig med vädret".

Jag minns hur jag som tonåring svor att aldrig bli som min mamma. Hon var så... praktisk. Så förutsägbar. Så orolig. Jag skulle bli annorlunda. Friare. Roligare. Mer avslappnad. Men här står jag nu, med hennes ord i min mun och hennes bekymrade rynka mellan ögonbrynen. Det är något märkligt med mammarollen. Den smyger sig på. Plötsligt är man också en spegelbild av sin egen mamma. Inte i allt, men i mer än man trodde. Och det är inte bara i handlingarna, utan i känslorna. Den där oron som aldrig riktigt släpper. Den där kärleken som är så stor att den nästan gör ont.

Jag tänker ofta på Maria, Jesu mor. Hon som sa sitt ja till Gud utan att veta vad det skulle innebära. Hon som bar sitt barn genom både glädje och smärta. Hon som stod kvar vid korset när allt hopp verkade förlorat. I henne ser jag moderskap-

ets djupaste mysterium: att älska, även när det kostar allt. Och jag tänker på Paulus ord i Andra Timotheosbrevet, där han tackar Gud för den tro som först bodde i Timotheos mormor Lois och hans mor Eunike. Tron går i arv, inte bara genom ord utan genom liv. Genom händer som bakar bröd, öron som lyssnar, ögon som vakar. Genom mammor som ber i tysthet när barnen sover.

Så när jag hör mig själv säga något som min mamma brukade säga, eller när jag ser mina egna barn spegla mina ord, då tänker jag: det här är större än mig. Det är ett arv, ja – men också ett heligt uppdrag. En del av Guds stora berättelse. Och kanske kommer mina barn en dag att höra sig själva säga något och tänka: "Men herregud, nu lät jag precis som mamma." Och kanske kommer de, precis som jag, le lite åt det – och ana att det är något gott.

För det är så det är. Vi blir våra mödrar – på gott och ont, men mest på gott. Och i det finns en glimt av Gud, som älskar, vakar och bär – genom oss.

KRISTIN ELF, PRÄST

VÄLKOMMEN I JUL

På julafton samlas vi kring julkrubban i Östhammar och Öregrund. Kom gärna på julfika i Kyrkans hus, Öregrund och avsluta kvällen med julnattsmässa i Östhammar och Öregrund eller julnattsgudstjänst i Valö. Julotta firas i Börstil, Harg, Forsmark och på Gräsö. På annandag jul är små och stora välkomna på JulKul i Östhammar: hoppborg, fika, sällskapsspel och julklapp till alla, drop in! Läs allt om julen i kyrkan på vår hemsida.

TACK FÖR ATT DU RÖSTADE I KYRKOVALET!

Här är de inröstade ledamöterna i Kyrkofullmäktige: Lisa Norén, Inger Abrahamsson, Stig Johansson, Yvonne Andersson, Maria Bohlin Smed, Marie Ljung Eklund, Anna-Lena Söderblom, Elmore Abrahamsson, Kjell Hellström, Kerstin Norén, Solveig Eriksson, Madeleine Jansson, Arto Tanskanen, Eva Alfvén

Johansson, Anny Abrahamsson, Torsten Molarin, Helena Molarin, Åsa Gröndal, Lilian Wickholm, Solweig Eriksson, Agneta Orefalk, Klas Bäckman, Mats Bohlin, Margaretha Jacobsson och Stig Hedlund. Ersättare är Birgitta Sandell, Yvonne Ågren, Ingemar Carlsson, Thomas Smed, Maj-Britt Nilsson, Björn Eklund, Boel Arnqvist, Eskild Falck, Maria Wahlin Jansson, Berit Söld, Eva Lindberg, Uno Jansson och Sven-Åke Hellqvist.

VINNARE AV KORSORDET, NR 3

Tack för alla inskickade lösningar på förra numrets kluriga korsord. Bland rätta svar har vi dragit vinnaren Sverker Gustavsson som får en presentpåse med Fairtrade-choklad och kaffe. Grattis!

Nya gravskick i Börstil och Harg

Nu är arbetet med Börstils askgravlund och askgravplats klart. Anläggning av askgravlund och askgravplats på Hargs kyrkogård är på också på gång.

Information om fastigheter

Kyrkofullmäktige har den 12 nov beslutat att Kyrkans hus, Öregrund och Birgittagården, Harg, ska avyttras under 2026. De har också beslutat att kyrkoavgiften förblir oförändrad på 1,29 kr för 2026. Lyssna till kyrkoherde Sara J Grip som tillsammans med förtroendevalda informerar om försäljningen av Birgittagården. Informationsmöte om Kyrkans hus kommer senare.

Sön 25 jan kl 14 i Birgittagården

Kyrkor i vintervila

Vi vill ta vårt ansvar i energikrisen och hushålla med medlemmarnas pengar. Därför gör vi även i år en säsongsanpassning där gudstjänster flyttas från kyrkor till församlingshem. Vi gör undantag för Östhammars och Öregrunds kyrkor som kommer att värmas upp och användas även under vintern.

Sprid ljus i mörkret

I natt vaknar miljontals människor till ljudet av krig och konflikt. Nu kan du vara med och bidra till fredsarbete i världens mest konflikttrabbade områden. Swisha din gåva till Act Svenska kyrkan, **900 12 23**.

Ny psalmbok på väg

Under 2026 kommer Roslagens Norra pastorat att testa nya psalmförslag vid olika tillfällen. Sjung med och rösta på dem du tycker är bäst.

Vill du läsa mer om den nya psalmboken? Scanna qr-koden eller läs mer på hemsidan.

Lös ett klurigt korsord!

Gnugga geniknölarna och lös vårt korsord! Mejla orden i de färgade fälten till roslagens.norra.pastorat@svenskakyrkan.se senast 8 jan. Bland svaren dras en vinnare som publiceras i nästa nummer. Lycka till!

ETT SKEN ÄR NU I ÖSTER TÄNT – DET ÄR ..! (Psalmboken 109:2)		SOM ÄR GILTIGA ELLER AV INTRESSE JUST NU		UPPGIFTER SOM KAN MATAS IN		VÄLJA FRITT MED VÄLJA		45- VAR- VARE		LURI- FAX		FAMLAT OCH SÖKT		KAN SES LÖPA RUNT HUS ÄRET RUNT, UTAN ATT RÖRA EN FENA!	
ÄR JU RUT TILL NOOMI I BIBELN															
BÄTTRE VÄSSAD															
MORGON- GUDS- TJÄNST							BLANK KORA								
ÖGONA- BÖJ						BÅGE HYER TVÄTT- MEDEL									
KALLATS MED VISS VÄRME										PACINO					
DÖLJS I FÄRHÄR							GULLIGT BÖRJAR PÅ ASKÖNS- DAGEN								
FLOPPA												LÄGGER SKYTT			
BRUKAR PRÄST I PREDIK- STOL												SOM VIEJ FARTAGI			
										LUGNET THORVALL & EKMAN					
SÅN TAR SANNOLIKT FÄGELVÄGEN		ÄR DOPET EN I VÅR KYRKA	HELIGA LÖFTEN	PÅ DEN TIDEN	FRÖ SOM ÖPPNAR SIG I BOK	LÖS- SLÄPPT	ELDRESTEN SVAR PÅ SERVE								BREDDADES INFÖR KYRKOFLYTT I KIRUNA
FÖR- HÄNGEN							GEN- LJUDER KNOPP					FÄRLÅTE MEDEL MOT VÄRK			
NARKOS- MEDEL FÖRR					SOM VISS MÅLTID NUDDA					KLEN ÄRMÄKTIG I KYRKA					
VASS- LIKNANDE GRÄSVÄXT						SOCIAL- ARBETÄRE BLODFÖR- GIFTNING									GUS- TAFSSON RÖNNLUND I SPÅRET
AULA															
VARANER & GECKOR				BYTER NATTVARDS- BRÖD				HAR DÖD VIDARE SANKT							
						STRÖM SKAPAR SKALD		HÄLSO- SÄMT WARHOL					ÖRNGOTT SOM LÄTER ÖGOTT		
HÖLLS I KYRKAN 21 SEP		ÄR JU KARETEN SKÖTSEL										POSTMED- DELANDE GRÖN			
UPP- LÖSNING AV SAM- HÄLLSORD- NINGEN					SKRINNAR- YTAN SOLGUD			JUDISKA SKRIFTEN LYXBIL							
DENER- SATTES ÅR 2000 AV TRÖSSAMFUND MED SAMMA NAMN – ETT SAMFUND BLAND ALLA ANDRA I VÅRT LAND							ÄGNAR SIG HEN SOM ÄR LÖS OCH LEDIG ÄT?								
												LEMUR-KRYSS 2025 Konstruktör: lana-holmlund.com			

Liljan, stjärnan och rosen Maria

JESUS MOR MARIA har en unik plats i den kristna tron. Hon är mamma, en förebild i tilliten till Gud och en symbol för hopp och förtröstan. Genom århundradena har kyrkan använt olika symboler för att uttrycka hennes betydelse och egenskaper. Symbolerna hjälper oss att förstå hennes roll och att fördjupa vår egen tro.

Liljan – renhet och trohet. Liljan är kanske den mest kända symbolen för Maria. Den står för renhet, oskuld och trofasthet. När vi ser en lilja i konst eller i ett kyrkorum påminns vi om Marias ja till Gud och hennes villighet att följa Guds plan.

Stjärnan – vägledning och hopp. Maria kallas ibland Havets stjärna (Stella Maris). Precis som en stjärna leder sjöfarare genom mörker leder Maria oss när livet känns stormigt. Hon pekar alltid mot Kristus, ljuset som aldrig slocknar.

Rosen – kärlek och skönhet. Rosen är en symbol för kärlek och skönhet, men också för lidande. Den röda rosen kan påminna om Kristi blod och Marias delaktighet i frälsningshistorien. Rosenkransen, ett kristet radband, är ett sätt att be och meditera över Marias liv och Jesu gärningar.

Blå färg – himmel och trofasthet. I många målningar bär Maria blå kläder. Blått står för himlen, trofasthet och evighet. Det är en färg som uttrycker hennes nära relation till Gud och hennes roll som himlens drottning.

Sluten trädgård – renhet och helighet. I medeltida konst ser vi ibland Maria i en sluten trädgård (hortus conclusus). Den symboliserar hennes jungfrulighet och att hon är en plats där Gud själv får rum.

Följ med på en inre och yttre upptäcktsfärd i våra kyrkorum. Symbolerna hjälper oss att se djupare in i mysteriet kring Maria. De är inte bara vackra bilder – de är tecken som pekar mot Guds kärlek och Marias tro. När vi möter symboler i kyrkan eller konsten kan vi låta dem tala till oss och inspirera oss att säga vårt eget ”ja” till Gud.

KRISTIN ELF, PRÄST

TANKE. Vilka Mariasymboler inspirerar dig idag? Besök gärna Valö kyrka och leta efter Mariatecken där.

Maria och mammorna i det heliga landet

Anna Karin Hammar tänder adventsljus och vågar tro att mörkret runt omkring oss inte ska få sista ordet.

Det är adventstid. Ljuset brinner svagt i mörkret, och vi väntar på barnet som ska födas i Betlehem – platsen som i dag omges av murar, vägspärrar och sorg. Där föddes Jesus, barnet som kallades Fredsfursten. Där gråter nu mammor över barn de inte längre kan hålla i sina armar.

JAG TÄNKER PÅ

MARIA från Nasaret.

Hon bar sitt barn i fattigdom och oro, mitt i en ockuperad värld. Hon visste vad det var att fly, när hon med Josef och den nyfödde tvingades lämna hemmet och söka skydd i Egypten. Hon stod under korset och såg sitt barn dö – ett lidande som är varje mammas värsta mardröm.

Maria är inte bara Jesu mamma. Hon är varje mamma som sörjer ett barn som tagits ifrån henne. Hon är den palestinska mamman som letar efter sin son bland ruinerna i Gaza. Hon är den israeliska mamman som väntar på ett livstecken från den dotter som inte kom hem. Hon är rösten som vägrar låta orättvisan och hopplösheten få det sista ordet.

Det finns kvinnor i det heliga landet som bär just denna röst. I organisationen Parent's Circle möts palestinska och israeliska föräldrar som förlorat barn till våldet. De delar sin sorg, utan murar emellan. De vägrar att låta döden bli det som definierar

deras liv. Istället bär de vittnesbörd om att försoning är möjlig – att smärtan kan bli en plats där fred och rättvisa börjar växa.

Det är något djupt mänskligt i det. Att stå kvar vid korset, mitt i lidandet, och ändå tro på livets seger. Adventsljusen tänds inte för att mörkret försvunnit, utan för att vi vågar tro att det inte ska få sista ordet.

När vi tänder ljusen i våra fönster denna december, kan vi låta ett av dem brinna för Maria – och för alla mammor i Gaza och det heliga landet som sörjer sina barn. De påminner oss om att julens mirakel inte är att allt blir bra, utan att Gud blir mänskliga mitt i det som gör ont.

Och kanske är det där, i delad sorg och envis kärlek, som freden och rättvisan börjar – med ett barns födelse i mörkret, med en mamma som vägrar ge upp hoppet.

TEXT: ANNA KARIN HAMMAR
BILD: PRIVAT